

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนา
สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา
Teacher Engagement in Academic Administration Affecting the Development
of Learning Organizations in Schools Under the Bangna District Office

ธนวัฒน์ จวนแจ้¹ และ พัชรโรจน์ กมลโรจน์ศิริ²

Thanawat Juanjang¹ and Pattaroj Kamonrojsiri²

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเซาท์อีสต์ Bangkok
Master of Education Degree (Educational Administration), Southeast Bangkok University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: ¹thanawat.jbird@gmail.com

Received June 17, 2025; Revised February 10, 2026; Accepted February 21, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษาระดับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กลุ่มตัวอย่างคือครู 163 คน ปีการศึกษา 2567 สุ่มแบบชั้นภูมิและแบบง่าย เครื่องมือคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงอนุมาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.21$, $SD = 0.46$) โดยด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2) ระดับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.32$, $SD = 0.47$) โดยความเชี่ยวชาญของบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .702$) และ 4) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการด้านการประกันคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตร และ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ได้ร้อยละ 52.1 (Adjusted $R^2 = .521$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของครู; การบริหารงานวิชาการ; องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

This quantitative survey research aimed to 1) examine the level of teacher engagement in academic administration, 2) assess the level of development towards becoming a learning organization, 3) investigate the relationship between teacher engagement in academic administration and the development of a learning organization, and 4) analyze the impact of teacher engagement in academic administration on the development of a learning organization in schools under the Bangna District Office. The sample comprised 163 teachers in the 2024 academic year, selected using stratified and simple random sampling. Data were collected using a questionnaire. Data analysis employed descriptive statistics (frequency, percentage, mean, standard deviation) and inferential statistics (Pearson's correlation coefficient, stepwise multiple regression). The findings revealed: 1) The overall level of teacher engagement in academic administration was at the highest level ($M = 4.21$, $SD = 0.46$). The highest mean score was observed in measurement and evaluation. 2) The overall level of development towards becoming a learning organization was at the highest level ($M = 4.32$, $SD = 0.47$). The highest mean score was observed in personal mastery. 3) Teacher engagement in academic administration was positively correlated with the development towards becoming a learning organization, statistically significant at $p < .01$ ($r = .702$). 4) The aspects of teacher engagement in academic administration, specifically quality assurance, curriculum development, and research for educational quality development, collectively predicted 52.1% (Adjusted $R^2 = .521$) of the variance in the development towards becoming a learning organization, statistically significant at $p < .01$.

Keywords: Teacher Engagement; Academic Administration; Learning Organization

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561–2580 โดยเฉพาะการพัฒนาครูซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการยกระดับคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการจึงเป็นกลไกสำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียน งานวิจัยของ Hoy and Miskel (2013) พบว่าการให้ครูมีบทบาทในการตัดสินใจทางวิชาการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาต่าง ๆ ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมของครูส่งผลเชิงบวกต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน Wang et al. (2024) ยังเสริมว่าการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ และพฤติกรรมของครูเชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยครูที่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจะมีแรงจูงใจและความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น (Kahn, 1990) โดยเป็นปัจจัยในการนำทีมสมาชิกขององค์กรไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน ตามแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของ Senge (1990) เป็นรูปแบบการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษายุคใหม่ เน้นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้เป็นทีม การคิดเชิงระบบ การมีแบบแผนทางความคิด และความเชี่ยวชาญส่วนบุคคล Fullan (2001) ระบุว่า การเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูเป็นพื้นฐาน เนื่องจากช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมการแบ่งปันความรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

บริบทของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางสังคม เศรษฐกิจ และมีความซับซ้อนในการบริหารจัดการ ยิ่งต้องการโรงเรียนที่มีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานการศึกษา มีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา (Ratthakhet, 2023) อย่างไรก็ตามบริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา ซึ่งประกอบด้วย 7 โรงเรียน การส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานวิชาการ และการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่สามารถเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงจุด

แม้ว่างานวิจัยหลายชิ้นได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของครูต่อการจัดการศึกษา และความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้ในบริบทต่าง ๆ แต่ยังขาดการศึกษาที่เจาะจงและมีข้อมูล เชิงประจักษ์อย่างละเอียดเกี่ยวกับระดับและลักษณะของการมีส่วนร่วมของครูในงานบริหารวิชาการ และผลกระทบหรืออิทธิพลของการมีส่วนร่วมนั้นต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตบางนา ในบริบทที่มีความซับซ้อน และหลากหลายของเมืองใหญ่

ด้วยเหตุดังกล่าวการวิจัยนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ในบริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา ผลการวิจัยที่ได้จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานต้น

สังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าใจถึงระดับและลักษณะการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในบริบทนี้ ปัจจัยที่สำคัญของการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการออกแบบนโยบาย ระบบ และกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา ให้สามารถตอบสนองความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา
4. เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการอย่างน้อย 1 องค์ประกอบ ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีขององค์กรแห่งการเรียนรู้ บริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการอภิปรายผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

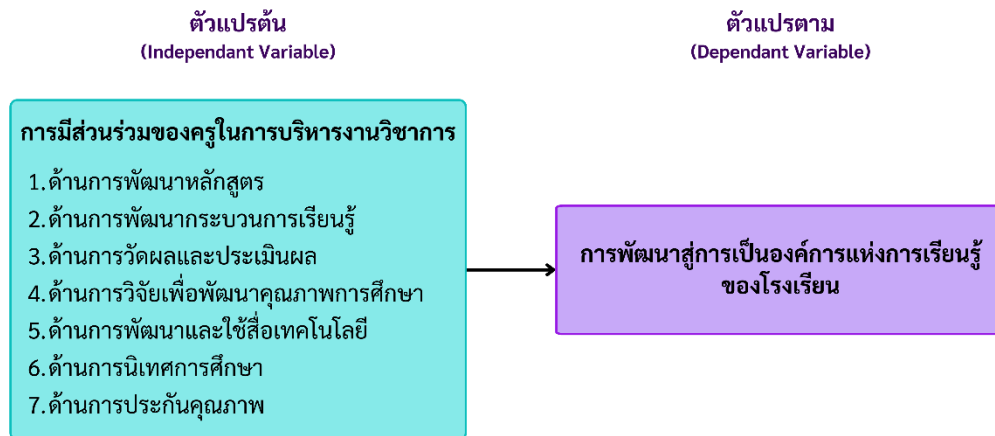
Kanjana et al. (2021) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล การที่ครูมีส่วนร่วมในการประเมิน การใช้หลักสูตรและนำผลมาปรับปรุงการ

เรียนการสอน เป็นลักษณะสำคัญของการเรียนรู้และการปรับตัวขององค์กร เช่นเดียวกับ Parinyaporn and Siriphong (2021) พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน และการใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับการพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Hemmarat, 2021) โดย Nootsara (2021) ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผนกับบุคลากรทุกภาคส่วนเพื่อให้ครอบคลุมแผนการดำเนินงานและขั้นตอนต่าง ๆ อย่างชัดเจน และต้องมีการพัฒนากระบวนการคิดและทัศนคติที่ดีภายในองค์กร สอดคล้องกับ Wanchanok (2021) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการคิดอย่างเป็นระบบและการมีวิสัยทัศน์ร่วม นอกจากนี้ ควรมีการสร้างทีมงานแบบบูรณาการและใช้ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงและสามารถแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงจูงใจและให้อำนาจความรับผิดชอบแก่ผู้ปฏิบัติงาน Steh et al. (2021) แนวคิดโรงเรียนในฐานะองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชน โดยเน้นความสัมพันธ์ที่เกื้อหนุนและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่มีผลต่อการรับรู้ การจัดการปัญหาและการเรียนรู้ร่วมกัน งานวิจัยของ Oktafiami and Rizqa (2024) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของครูไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มการเติบโต ทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังส่งผลในเชิงบวกต่อการจัดระเบียบการเรียนรู้ภายในโรงเรียนด้วยการส่งเสริมความร่วมมือ การตัดสินใจอย่างมีข้อมูล เช่นเดียวกับ Rosyanti et al. (2021) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในอินโดนีเซีย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูมีความสำคัญต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากครูที่มีส่วนร่วมสูงจะมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและนักเรียน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าวการวิจัยนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ ผลการวิจัยที่ได้จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าใจถึงระดับและปัจจัยที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในบริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา ให้สามารถตอบสนองความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย มีรูปแบบการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือข้าราชการครูในโรงเรียน 7 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตบางนา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 285 คน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้ตัวอย่างจำนวน 163 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน ร้อยละ 5 ใช้การสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ โดยแบ่งประชากรออกเป็น 7 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางนา และกำหนดจำนวนตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนประชากร เลือกตัวอย่างจากแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนที่กำหนด โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบปิด ด้วยวิธีการเลือกตอบเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ และตอนที่ 3 การพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ประเภทตรวจสอบรายการ ลักษณะคำถามเป็นการวัดข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรองค์ประกอบในแต่ละด้านประเภทอันตรภาคชั้น โดยใช้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert Scale นอกจากนี้ตอนที่ 2 และ 3 ยังมีคำถามปลายเปิดตอนละ 1 ข้อ ซึ่งผ่านการประเมิน IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (IOC 1.00) โดยทำการทดสอบกับตัวอย่างทดลอง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความ

เชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .98 ความเชื่อมั่นสูงมาก ทั้งนี้ได้รับการพิจารณารับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการมหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่มีความเสี่ยงต่ำมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมในรูปแบบออนไลน์ Google Forms ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2568

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ช่วงคะแนน 5 ระดับ แปลผลตั้งแต่ร้อยละน้อยที่สุด ถึงมากที่สุด จากนั้นใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ เชิงอนุมาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.21$, $SD = 0.46$)

2. การพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.32$, $SD = 0.47$)

3. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .702 อยู่ในระดับสูงมาก

4. โมเดลที่ได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .728 ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระดับสูงระหว่างตัวแปรทำนายที่คัดเลือกเข้าสมการกับตัวแปรที่ถูกทำนาย ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .530 หมายความว่า ตัวแปรการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้านที่เข้าในโมเดล (ด้านการประกันคุณภาพ, ด้านการพัฒนาหลักสูตร, และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนได้ร้อยละ 52.1 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของประมาณการเท่ากับ 0.32345

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 163 คน เพศหญิง 124 คน (76.07 %) เพศชาย 39 คน (23.93 %) โดยกลุ่มอายุ 31-40 ปี มีมากที่สุด 55 คน (33.74 %) ไม่เกิน 30 ปี 53 คน (32.52 %) อายุ 41-50 ปี 36 คน (22.09 %) และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน (11.66 %) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 115 คน (70.55 %) และมีอีก 48 คน (29.45 %) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สำหรับกลุ่มที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีลงมา มีจำนวนมากที่สุด 59 คน (36.20 %) ประสบการณ์ 6-10 ปี 51 คน (31.29 %) ประสบการณ์ 11-15 ปี 20 คน (12.27 %) ประสบการณ์ 16-20 ปี 17 คน (10.43 %) และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน (9.82 %) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ	n = 163		ระดับการมีส่วนร่วม
	M	SD	
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.18	0.56	มาก
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	4.28	0.54	มากที่สุด
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.31	0.56	มากที่สุด
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.28	0.56	มากที่สุด
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี	4.23	0.57	มากที่สุด
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.00	0.59	มาก
7. ด้านการประกันคุณภาพ	4.17	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย	4.21	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด 4 ด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.31$, $SD = 0.56$) ต่อมาคือด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($M = 4.28$, $SD = 0.54$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($M = 4.28$, $SD = 0.56$) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ($M = 4.23$, $SD = 0.57$) โดยอีก 3 ด้านที่เหลือ พบว่า ครูมีส่วนร่วมระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($M = 4.18$, $SD = 0.56$) ต่อมาคือด้านการประกันคุณภาพ ($M = 4.17$, $SD = 0.59$) และลำดับสุดท้ายคือด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($M = 4.00$, $SD = 0.59$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

การพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน	n = 163		ระดับการพัฒนา
	M	SD	
1. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.31	0.54	มากที่สุด
2. ความเชี่ยวชาญของบุคคล	4.35	0.54	มากที่สุด
3. แบบแผนทางความคิด	4.31	0.51	มากที่สุด
4. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	4.30	0.61	มากที่สุด
5. การเรียนรู้ของทีม	4.34	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.32	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ พบว่า ทั้ง 5 องค์ประกอบ มีระดับการพัฒนาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความเชี่ยวชาญของบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.35$, $SD = 0.54$) รองมาคือการเรียนรู้ของทีมงาน ($M = 4.34$, $SD = 0.56$) โดยแบบแผนทางความคิด ($M = 4.31$, $SD = 0.51$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับการคิดอย่างเป็นระบบ ($M = 4.31$, $SD = 0.54$) และ ลำดับสุดท้ายคือการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ($M = 4.30$, $SD = 0.61$)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X	Y
X ₁	1								
X ₂	.668**	1							
X ₃	.656**	.724**	1						
X ₄	.532**	.701**	.761**	1					
X ₅	.555**	.658**	.689**	.707**	1				
X ₆	.575**	.568**	.576**	.572**	.567**	1			
X ₇	.601**	.549**	.573**	.546**	.579**	.629**	1		
X	.798**	.844**	.865**	.837**	.827**	.786**	.784**	1	
Y	.599**	.528**	.573**	.561**	.576**	.523**	.662**	.702**	1

** $p < .01$

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านของการมีส่วนร่วมของครูในงานวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เช่นกัน โดยสามารถเรียงลำดับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ระดับสูง (ค่า r ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป) จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการประกันคุณภาพ (X7) มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = .662$) รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร (X1) ($r = .599$), ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี (X5) ($r = .576$), ด้านการวัดผลและประเมินผล (X3) ($r = .573$), ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (X4) ($r = .561$), ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X2) ($r = .528$), และ ด้านการนิเทศการศึกษา (X6) ($r = .523$)

ทั้งนี้ พบว่า ค่า Tolerance ของทุกองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการมีค่า .301 ถึง .490 และค่า VIF ของทุกองค์ประกอบมีค่าระหว่าง 2.040 ถึง 3.322 แสดงว่าไม่มีปัญหาภาวะพหุสัมพันธ์ร่วมที่รุนแรง ดังนั้น จึงมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนต่อไป

ตารางที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อทำนายการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

ตัวแปรการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ	B	SE B	β	t	p
ด้านการประกันคุณภาพ (X ₇)	0.316	0.057	.397	5.510	<.001
ด้านการพัฒนาหลักสูตร (X ₁)	0.206	0.060	.246	3.446	.001
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (X ₄)	0.178	0.057	.214	3.137	.002
ค่าคงที่ (Constant)	1.383	0.226		6.12	<.001

หมายเหตุ $R = .728$, $R^2 = .530$, ปรับปรุง R^2 (Adjusted R^2) = .521, $SE^{\text{est}} = 0.323$

ตัวแปรตามคือการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

ทุกค่า p มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ < .01

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาจากสัมประสิทธิ์การถดถอย (Coefficients) พบว่า องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการทำนายการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่

1. ด้านการประกันคุณภาพ (X₇) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ไม่มาตรฐาน (B) เท่ากับ 0.316 และค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (β) เท่ากับ .397 แสดงว่าเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลมากที่สุด เมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ ที่เข้าในโมเดลเดียวกัน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (X₁) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ไม่มาตรฐาน (B) เท่ากับ 0.206 และค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (β) เท่ากับ .246 แสดงว่าเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลรองลงมา

3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (X₄) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ไม่มาตรฐาน (B) เท่ากับ 0.178 และค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (β) เท่ากับ .214 แสดงว่าเป็นตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดในบรรดาตัวแปรที่เข้าในโมเดล

สามารถเขียนสมการทำนายการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

ในรูปคะแนนไม่มาตรฐาน (Unstandardized Score) ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.383 + 0.316(X_7) + 0.206(X_1) + 0.178(X_4)$$

และในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) ได้ดังนี้

$$Z_y = .397(X_7) + .246(X_1) + .214(X_4)$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hemmarat (2021) ที่พบว่าครูมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวัดผลและประเมินผล การออกแบบเครื่องมือประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรและคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน กระบวนการนี้ช่วยสร้างความเที่ยงตรงและความเป็นธรรมในการประเมินผลผู้เรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บุรณาการทักษะศตวรรษที่ 21 (Parinyaporn & Siriphong, 2021) การมีส่วนร่วมนี้สะท้อนถึงความมุ่งมั่นของครูในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบตั้งแต่การระบุปัญหา การวางแผนวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ไปจนถึงการนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการเรียนการสอน (Thunchanok & Saroch, 2024) ซึ่งช่วยให้การแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อและเทคโนโลยี ประเมินผลการใช้และพัฒนาต่อยอด ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Jakkapun & Pipob, 2023) แสดงให้เห็นถึงความตระหนักของครูในการใช้เทคโนโลยี เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanjana et al. (2021) ที่พบว่าครูมีส่วนร่วมของครูในหลากหลายด้านส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูมีส่วนร่วมในระดับสูงนี้ มาจากนโยบายของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นลำดับแรก รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของครู ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนามีการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prakong (2021) ที่พบว่าโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาทุ่งศรีอุดม มีการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนในบริบทนี้มีศักยภาพในการปรับตัว เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Senge (1990) โดยงานวิจัยของ Suphawatt and Siriphong (2022) กล่าวถึงความเชี่ยวชาญของบุคคลว่าเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้กับบุคลากรจนเกิดความชำนาญ เพื่อสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง ปรับทัศนคติและพฤติกรรม การปฏิบัติงานเน้นสร้างแนวคิดใหม่ เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทุกหน่วยงานของโรงเรียน การคิดอย่างเป็นระบบ แบบแผนทางความคิด และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมก็อยู่ในระดับที่แสดงว่าโรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรคิดวิเคราะห์ มองภาพรวม เปิดรับมุมมองใหม่ ๆ และสร้าง

เป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสร้างนวัตกรรมและการปรับตัวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nootsara (2021) รวมไปถึง Wanchanok (2021) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญขององค์ประกอบเหล่านี้ในการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา มีกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติกับการพัฒนาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 ผลการวิจัยนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ Nakarin (2019, as cited in Suchada, 2022) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในระดับสูง สำหรับความสัมพันธ์ของการที่ครูมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ และด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นการส่งเสริมให้เกิดการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง อันเป็นหัวใจสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Thunchanok & Saroch, 2567) เช่นเดียวกับด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี การที่ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ออกแบบ และปรับปรุงหลักสูตร ประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของทีมโดยมีการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับที่ Benjarat (2022) พบว่า ครูและผู้บริหารมีการร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อออกแบบหลักสูตร จัดการเรียนการสอน และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยการที่ครูร่วมกันทำวิจัยในชั้นเรียน จะช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในโรงเรียน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้ (Xie et al., 2023) อีกทั้ง Jakkapun and Pipob (2023) รวมไปถึง Rosyanti et al. (2021) พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ในระดับ สูงมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะครูมีความสำคัญต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากครูที่มีส่วนร่วมสูงจะมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและนักเรียน ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับการนิเทศการศึกษาแม้ว่าจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับองค์ประกอบอื่น ๆ แต่ก็ยังคงมีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นผู้รับการนิเทศ หรือผู้ให้การนิเทศแก่เพื่อนร่วมงาน หรือการร่วมกันพัฒนาระบบและเครื่องมือการนิเทศ จะช่วยส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนา และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Senge, 1990)

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้านของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 และสนับสนุนแนวคิดของ Kahn (1990) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานและความสำเร็จขององค์กร รวมถึงงานวิจัยของ Ahmad et al. (2021) และ Oktafiami and Rizqa (2024) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของครูต่อการพัฒนาโรงเรียน เมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ด้านการประกันคุณภาพเป็นตัวทำนาย ที่มีอิทธิพลมากที่สุด ($\beta = 0.397$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\beta = 0.246$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\beta = 0.214$) ผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่า การที่ครูมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของโรงเรียน การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร และการใช้กระบวนการวิจัย เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนให้พัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ทั้งนี้การแสดงความคิดเห็นของครูในคำถามปลายเปิดยังสะท้อนว่า กระบวนการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญที่ส่งเสริมให้ครูพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบผ่านวงจร PDCA และกิจกรรม PLC โดยครูสามารถนำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ปรับปรุง การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การวิจัยปฏิบัติการทำหน้าที เป็นห้องทดลองนวัตกรรมทางการศึกษา ช่วยให้ครูทดสอบแนวคิดใหม่ ๆ และนำผลลัพธ์มาปรับปรุงหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad et al. (2021) ที่ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ปรับปรุง การสื่อสาร มอบมุมมองที่หลากหลาย และเสนอโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ Oktafiami and Rizqa (2024) ที่กล่าวว่า ครูทำหน้าที่สองบทบาทในฐานะนักการศึกษาและผู้จัดการระบบ จึงมีความสำคัญในการวางแผนหลักสูตร และการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Senge

นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี และด้านการนิเทศการศึกษา ที่ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา อาจเป็นเพราะยังไม่เปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีบทบาทในการคิดริเริ่ม วางแผน หรือตัดสินใจในระดับนโยบายหรือกลยุทธ์ที่สำคัญเท่าที่ควร

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญเกี่ยวกับกลไกการพัฒนาโรงเรียนสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางนา กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการเฉพาะด้านเป็นปัจจัยขับเคลื่อนหลัก ไม่ใช่การมีส่วนร่วมในทุกด้านเท่ากัน ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนชี้ชัดว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของครู 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประกันคุณภาพ (X7) 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (X1) และ 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา (X4) สามารถร่วมกันทำนายการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน (Y) ได้ถึงร้อยละ 52.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมุ่งเน้นส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทอย่างแท้จริงในกระบวนการประกันคุณภาพ การออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และการนำกระบวนการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญและตรงจุด ที่ผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำไปใช้เพื่อเร่งรัดและผลักดันให้โรงเรียนในสังกัดเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แทนที่จะกระจายทรัพยากรและความพยายามไปในทุก ๆ ด้านของการบริหารงานวิชาการพร้อมกัน

สรุป

การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของครูในทุกกระบวนการบริหารงานวิชาการ ผสมกับการสนับสนุนจากผู้บริหารและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยนั้น ไม่เพียงพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ยังเปลี่ยนโฉมโรงเรียนให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัว เรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตามแนวคิดของ Senge (1990)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแผนนโยบายการพัฒนาครูสำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม และร่วมกันวางแผนกลยุทธ์พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เปิดพื้นที่การแบ่งปันแลกเปลี่ยนแนวคิดของครูทุกคนในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ที่อาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครู หรือการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

การสนับสนุนจากต้นสังกัด หรือลักษณะเฉพาะของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยทำความเข้าใจปรากฏการณ์ได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น

References

- Ahmad, N. H., Kudus, N. & Hassan, M. (2021). Schools as a learning organization: From the perspective of teachers and administrators. *Journal of Contemporary Social Science and Education Studies*, 1(2), 87–98. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10330309>
- Benjarat, K. (2022). *A study of the relationship between learning organization of the school and organizational commitment of school administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office Phichit* [Master's thesis, Naresuan University].
- Fullan, M. (2001). *The new meaning of educational change*. Teachers College Press.
- Hemmarat, L. (2021). *Teachers' participation in academic affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 2* [Master's thesis, Rangsit University].
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice*. McGraw-Hill.
- Jakkapun, K. & Pipob, V. (2023). Participatory administration in academic affairs of schools under Phetchaburi Educational Service Area Office 2. *Journal of Educational Innovation and Research*, 7(1), 19–35. <https://doi.org/10.14456/jeir.2023.2>
- Kahn, W. A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academy of Management Journal*, 33(4), 692–724. <https://doi.org/10.2307/256287>
- Kanjana, S., Sukhum, M. & Somying, C. (2021). Teachers' participation in academic administration in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2. *Education Journal Nakhon Sawan Rajabhat University*, 4(3), 108–120. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edunsrujo/article/view/250610>
- Rosyanti, D. M., Armanu, A. & Ratnawati, K. (2021). Teacher work engagement in inclusive schools. *Jurnal Aplikasi Manajemen*, 19(1), 92–98.
- Nootsara, P. (2021). *Learning organization of schools under the supervision of Nong Khaem District Office, Bangkok Metropolitan Administration* [Master's thesis, Rangsit University].
- Oktafiami, D. S. & Rizqa, M. (2024). Peran guru sebagai administrator di sekolah. *Jurnal Riset Ilmu Pendidikan, Bahasa dan Budaya*, 2(3), 132–141. <https://doi.org/10.61132/semantik.v2i3.783>

- Parinyaporn, M. & Siriphong, S. (2021). Participation of teachers in academic administration in schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Huai Khwang District. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 18(83), 17–24.
- Prakong, B. (2021). A study of learning organization of schools in the Thung Si Udom Education Network Group under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. *Journal of Educational Innovation and Research*, 5(3), 632–647.
- Ratthakhet, P. (2023). BMA education sandbox. *Panyapat E-Journal*, 1(41), 55–59.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. Doubleday.
- Šteh, B., Kalin, J. & Mažgon, J. (2021). Partnership between teachers and school counsellors for quality learning and work in the community. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education*, 9(2), 147–159. <https://doi.org/10.23947/2334-8496-2021-9-2-147-159>
- Suchada, R. (2022). *Learning organization development guidelines of Queen College* [Master's thesis, Silpakorn University].
- Suphawatt, M. & Siriphong, S. (2022). School development towards a learning organization of Triam Udom Suksa Pattanakarn schools. *The Journal of Research and Academics*, 5(4), 203–214. <https://doi.org/10.14456/jra.2022.86>
- Thunchanok, M. & Saroch, P. (2024). Guidelines for participation in academic administration of teachers in small-sized schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of MCU Kanchana Review*, 4(2), 141–155.
- Wanchanok, A. (2021). *Guidelines for learning organization development of schools under the Office of the Non-Formal and Informal Education (Central Region)* [Master's thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi].
- Wang, Z., Kin, T. M. & Lee, Y. L. (2024). Methodological and contextual trends of teacher work engagement and its conceptualization: A systematic literature review (2018–2022). *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 13(3), 617–630. <https://doi.org/10.6007/ijarped/v13-i3/21701>
- Xie, W., Sui, Y., Liu, X. & Liu, S. (2023). Effects of teacher collaboration on teaching practices in China and England: A structural equation model with TALIS 2018 data. *SAGE Open*, 13(2), 1–14. <https://doi.org/10.1177/21582440231177908>